

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Д.е.н., проф. Лоханова Н.О.

(підпис)
“ ___ ” травня 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030509 Облік і аудит
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, контроль та аналіз виробничих запасів (на прикладі
ТОВ «Медичний центр «Медікап»»»

Виконавець:

студент ЦЗФН 4 курс 1 група

Пацація Анастасія Тамазіївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Доценко Олена Валеріївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ	6
1.1. Поняття, класифікація та оцінка виробничих запасів.....	6
1.2. Нормативне забезпечення обліку виробничих запасів	19
1.3. Проблемні питання обліку виробничих запасів	26
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ТОВ «МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР «МЕДІКАП»»	29
2.1. Загальна економічна характеристика підприємства та аналіз основних показників діяльності	29
2.2. Первинний, аналітичний та синтетичний облік виробничих запасів на ТОВ «Медичний центр «Медікап»»	36
2.3. Удосконалення обліку виробничих запасів на ТОВ «Медичний центр «Медікап»».....	40
РОЗДІЛ 3. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ДОСЛІДЖУВАНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	41
3.1. Аналіз забезпеченості та ефективності використання виробничих запасів на ТОВ «Медичний центр «Медікап»»	41
3.2. Сутність, напрями внутрішнього контролю виробничих запасів...43	
3.3. Методика проведення внутрішнього контролю на підприємстві ТОВ «Медичний центр «Медікап»» та шляхи його покращення	53
ВИСНОВКИ	58
Список використаної літератури	61
Додатки	65

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогодні підприємства прагнуть створювати більш конкурентоспроможну продукцію для розвитку та збільшення обсягів реалізації на зовнішніх та внутрішніх ринках збуту. Та важливою складовою для досягнення найкращого результату є забезпечення підприємства необхідною кількістю виробничих запасів.

Однак у сучасних умовах система управління запасами є неефективною через неналагодженість контролю за своєчасним забезпеченням підприємства виробничими запасами або через їх надлишок, що штовхає підприємство до непланових збитків.

Проблеми обліку виробничих запасів в сучасних умовах набувають особливої актуальності в зв'язку з потребою швидкої і достовірної інформації. Процес відображення їх в обліку, який складався роками не задовольняє інформацією управлінський персонал. Тому станом на сьогоднішній день важливим є вирішення питання організації сучасного обліку виробничих запасів до вимог оптимізації оперативності та достовірності надання інформації для потреб менеджменту з метою раціоналізації управління такими активами та підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання в цілому.

Даною проблематикою було зацікавлено багато економістів. Питання сутності виробничих запасів з різним ступенем теоретичного і практичного висвітлення розглянуто в багатьох сучасних виданнях. Серед науковців, які приділили достатньо уваги дослідженню цього питання, можна назвати таких: Безруких П. С., Коноплицький В. А., Покропивний С. Ф., Лень В. С., Аренс Е. А. тощо. Водночас проблемами удосконалення класифікації й обліку виробничих запасів займалися такі економісти, як Ткаченко Н. В., Бутинець Ф. Ф., Горецька Л. Л., Нашкерська Г. В., Мельник Р. А. тощо. А проблему удосконалення обліку та контролю запасів піднімали у своїх роботах такі вчені, як Білуха М. Т., Савицька Г. В., Гетьман В. Г., Садовська

І. Б., Попович П. Я., Виноградова М. О., Дріга О. П., Лишиленко О. В., Ловска І. Д., Орлова В. К., Костирко І. Г., Голов С. Ф., Принада І. В., Хомин П. Я., Сопко В. В., Максимова В. Ф. та інші. Однак, тема обліку та контролю запасів надалі залишається актуальною. Її треба ще досліджувати та розкривати для подальшого вивчення та удосконалення рішень щодо поліпшення контролю над використанням виробничих запасів на підприємстві.

Мета та завдання дослідження. Дана робота направлена на обґрунтування теоретичних аспектів та побудова пропозицій щодо вдосконалення обліку та внутрішнього контролю виробничих запасів на підприємстві.

Щоб досягнути поставленої мети кваліфікаційної роботи необхідно виконати такі завдання:

- дослідження основних теоретичних аспектів обліку виробничих запасів;
- ознайомлення з літературними джерелами по даній тематиці;
- поглиблення знань з нормативно-правових документів обліку та контролю виробничих запасів;
- проведення аналізу первинного обліку виробничих запасів;
- розгляд особливостей синтетичного та аналітичного обліку виробничих запасів на досліджуваному підприємстві;
- розробка удосконалення обліку та внутрішнього контролю виробничих запасів на підприємстві;
- аналіз забезпеченості та ефективності використання виробничих запасів на ТОВ «Медичний центр «Медікап»».

Об'єкт і предмет дослідження. Процес обліку та внутрішнього контролю виробничих запасів виступають об'єктом дослідження. А предметом є теоретичні та практичні аспекти обліку та контролю виробничих запасів та на підприємстві ТОВ «Медичний центр «Медікап»».

Методи дослідження. Дослідження проводилось із застосуванням діалектичного методу до вивчення сучасного стану обліку і контролю виробничих запасів. Також були використані загальні наукові засоби аналізу, обліку та контролю. Метод порівняння було використано для знаходження спільних та відмінних рис об'єкта дослідження. Абстрагування, як метод, використовувалось для класифікації запасів. Під час дослідження складових собівартості виробничих запасів було застосовано метод аналізу, а за допомогою синтезу буде обґрунтовано пропозиції удосконалення обліку операцій, які пов'язані з обміном подібних і неподібних активів.

Інформаційна база. Нормативні та законодавчі документи обліку, контролю та аналізу виробничих запасів, наукові праці вчених з теми дослідження, економічні видання на тему дослідження, матеріали науково-практичних конференцій, первина документація, облікові регістри та фінансова звітність підприємства ТОВ «Медичний центр «Медікап»» - це все виступило інформаційною базою дослідження даною роботи.

ВИСНОВКИ

В роботі розкрито теоретичні аспекти та запропоновано вирішення науково-практичного завдання, яке полягає в удосконаленні процесу обліку виробничих запасів та розробці положення про внутрішній контроль.

Згідно П(С)БО 9 [25] до запасів відносять: сировину, основні і допоміжні матеріали, комплектуючі, що призначені для виробництва продукції; незавершене виробництво, готову продукцію, товари, як матеріальні цінності, для подальшого продажу, МШП та поточні біологічні активи.

Проаналізувавши економічну літературу, розкрито сутність «виробничих запасів». Виробничі запаси – це частина матеріальних активів, придбані або самостійно виготовлені підприємством, які використовуються у виробництві для отримання прибутку. Вони приймають участь у виробництві протягом одного виробничого періоду та повністю переносять свою вартість на вартість готової продукції.

За планом рахунків виробничі запаси обліковуються на рахунку 20 «Виробничі запаси», який в свою чергу має такі субрахунки для відображення наявності та руху виробничих запасів:

- 201 "Сировина й матеріали", які входять до складу продукції;
- 202 "Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби", які потребують додаткових витрат праці з їх обробки або збирання;
- 203 "Паливо", що придбається чи заготовлюється для технологічних потреб виробництва;
- 204 "Тара й тарні матеріали", крім тари, яка використовується як господарський інвентар;
- 205 "Будівельні матеріали" необхідні для виконання будівельно-монтажних робіт, виготовлення будівельних деталей і конструкцій;
- 206 "Матеріали, передані в переробку";
- 207 "Запасні частини";

- 208 "Матеріали сільськогосподарського призначення";
- 209 "Інші матеріали" - відходи, невивірний брак, матеріальні цінності від ліквідації основних засобів, які не можуть бути використані як матеріали.

Так само було розглянуто класифікацію виробничих запасів, які поділяються за такими ознаками, як за призначенням і причинами утворення, за місцем знаходження, за рівнем наявності на підприємстві, за наявністю на початок і кінець звітної періоду, відносно до балансу та за ступенем ліквідності. Розглянуто та описано кожний з них, їх види та коротка характеристика для них.

Оцінку виробничих запасів відбувається при їх надходженні, вибутті та на дату балансу. Серед методів оцінки, які було розглянуто у роботі, є метод ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів, метод середньозваженої собівартості, метод ФІФО, метод нормативних затрат та метод ціни продажу. Кожен з методів було описано та, за необхідністю, наведено формули їх розрахунку.

Нормативне забезпечення регулює порядок проведення бухгалтерського обліку та контролю виробничих запасів на підприємстві, які покликані забезпечити основні їх завдання, що було описано у даній роботі.

Також дослідження нормативно-правових документів дає змогу під час проведення внутрішнього контролю запасів підтвердити реальність і достовірність вартості запасів у фінансовій звітності та відповідність операцій з ними чинному законодавству.

До практичної частини кваліфікаційної роботи відноситься аналіз виробничих запасів на прикладі підприємства ТОВ «Медичний центр «Медікап»». За допомогою даного аналізу ми оцінюємо зниження матеріаломісткості продукції загалом чи по окремим виробам. Також виявляємо чи є там само перевитрати матеріальних ресурсів, якщо норми використання виробничих запасів не виконуються. Там за наявністю складає план їх більш економічного застосування.

Також підприємству ТОВ «Медичний центр «Медікап»» було надано декілька порад щодо покращення ведення обліку виробничих запасів.

Розглядаючи внутрішній контроль, описано його основні елементи організації. Підкреслено основні завдання внутрішнього контролю виробничих запасів та його етапи проведення. І так само детально зазначено причини для його проведення на підприємствах.

При аналізі контролюючих заходів, що проводяться на підприємстві ТОВ «Медичний центр «Медікап»», було виявлено не дуже позитивні моменти. А саме інвентаризацію виробничих запасів (доречи, не тільки запасів, а в цілому також), яка проводиться лише раз на рік. А також відсутність положення про внутрішній контроль. Однак, все не так критично тому, що підприємством таки проводиться внутрішній контроль щомісяця, перевіряються документи, облік, реєстри виробничих запасів (та інших аспектів обліку)

Тому в ході виконання даної роботи було вирішено запропонувати введення на підприємстві ТОВ «Медичний центр «Медікап»» положення про внутрішній контроль. В главах приведено вагомні причини для організації внутрішнього контролю та надано конкретні етапи, за якими можна його досягти. Запропоновано етапи його проведення, а також конкретні шага щодо проведення внутрішнього контролю виробничих запасів. Додатково наведено джерела, які знадобляться для здійснення вищезазначеного виду контролю.

Підприємство ТОВ «Медичний центр «Медікап»» однозначно має великі перспективи подальшого розвитку. Потребує лише зусиль для покращення вже існуючої добре працюючої системи. Це надасть досліджуваному підприємству нові шляхи для зменшення витрат, а значить, і для збільшення прибутку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аудит: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / За ред. Бутинець Ф.Ф. 2-ге вид. перероб. і доп. Житомир: ПП «Рута», 2002. 672с.
2. Афанасьєва І. І. Облік і контроль виробничих запасів (на матеріалах підприємств хлібопекарного виробництва): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». Харків, 2006. 17 с.
3. Бухгалтерський облік. Навч. Посібник. / За ред. Н.В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. 2-ге вид., перероб. і доп. Романів: «Центр учбової літератури», 2016. 424 с.
4. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі. Практичний посібник / За ред. Голов С.Ф., Костюченко В.М. К.: Лібра, 2001. 840 с.
5. Бухгалтерський облік на підприємствах АПК. Т. 1. Навч. посібник / За ред. Пархоменка В. М., Жука В. М. К. : ІАЕ, 2004. 826 с.
6. Бухгалтерський облік у сільському господарстві. «Облік і аудит» / За ред. Бутинця Ф. Ф, Коцупатрого М. М. Житомир : ПП «Рута», 2003. 512 с.
7. Бухгалтерський фінансовий облік. Навч. посібник. За ред. Бутинця Ф. Ф.. 8-ме вид., доп. і перероб. Житомир : ПП «Рута», 2009. 912 с. URL: <http://dtkk.net/books/book-13/>. (дата звернення: 29.01.2019).
8. Внутрішній аудит виробничих запасів та необхідність його проведення / Наукова конференція Баланчук О.Ю. Вінницький інститут економіки ТНЕУ. URL: <http://intkonf.org/balanchuk-oyu-vnutrishniy-audit-virobnichih-zapasiv-ta-neobhidnist-yogo-provedennya/>. (дата звернення: 10.03.2019).
9. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. (дата звернення: 20.01.2019).
10. Гриліцька А. В. Оптимізація обсягів використання виробничих запасів на підприємстві. Збірник наук. праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки: Вип. 25. - Черкаси: ЧДТУ, 2010. 340 с.

11. Гуренко Т. Економічна сутність та оцінка запасів. Бухгалтерія в сільському господарстві, 2011. № 2(275). С. 22–25.
12. Дріга О. П. Проблеми обліку виробничих запасів підприємств України. Електронний журнал «Ефективна економіка». 2014. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2922>. (дата звернення: 20.02.2019).
13. Контроль и ревизия. Навч. посібник / За ред. Сухарева Л. А., Петренко С. Н. К. : Знання, 2003. 202 с.
14. Контроль фінансової звітності та правильності її складання. Навч. посібник / За ред. Кужельний М.В., Калюга Є.В. К. : 2001. 240 с.
15. Ловска І. Д. Нормативне регулювання бухгалтерського обліку виробничих запасів спиртової промисловості. Вісник Житомирського державного технологічного університету. 2013. № 1. С. 124-128. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2013_1_27. (дата звернення: 15.02.2019).
16. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси»: затверджено Комітетом з міжнародних бухгалтерських стандартів від 01.01.2005 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_021. (дата звернення: 18.02.2019).
17. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України № 87 від 31 березня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. (дата звернення: 8.03.2019).
18. Організація і методика аудиту. Навч. посібник / За ред. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. К. : Каравела, 2012. 544 с.
19. Організація та методика аудиту підприємницької діяльності. Навч. посібник / За ред. Петрик О. А. Київ: КНЕУ, 2008. 472 с
20. Оцінка виробничих запасів: вітчизняний та зарубіжний досвід / За ред. Гончаров Ю. В., Кравченко І.В. Облік і фінанси АПК, 2011. №1. С. 50-53.
21. Пашковська А.Ю. Проблемні питання обліку виробничих запасів та шляхи їх вдосконалення. Матеріали конференції державного університету «житомирська політехніка»

- 22.Петрик О. А. Законодавчо-нормативне регулювання аудиторської діяльності в Україні: реалії сьогодення. Бухгалтерський облік і аудит. 2009. № 8-9. С. 70-77.
- 23.План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.99 р.: із змінами та доповненнями від 08.02.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>. (дата звернення: 20.01.2019).
- 24.Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Постанова Кабінету Міністрів України № 419 від 28 лютого 2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>. (дата звернення: 18.04.2019).
25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси": наказ Міністерства фінансів України № 246 від 20.10.1999 р. URL: <https://zakon.help/law/246/>. (дата звернення: 20.01.2019).
- 26.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 "Фінансові витрати": наказ Міністерства фінансів України № 415 від 28.04.2006 р. URL: <https://zakon.help/law/415/>. (дата звернення: 20.01.2019).
- 27.Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999: зі змінами і доповненнями від №996-XIV від 18.09.2018, № 2545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (дата звернення: 18.02.2019).
28. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. (дата звернення: 20.01.2019).
- 29.Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" (П(С)БО 16): наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999 р. URL: <https://zakon.help/law/318/>. (дата звернення: 20.01.2019).

- 30.Сахарцева І. І. Основи складання бухгалтерської звітності за вимогами Національних стандартів України: Навчальний посібник. К. : Кондор, 2003. 614 с.
- 31.Світлична В.Ю. Актуальні проблеми організації і ведення обліку виробничих запасів підприємствами України. URL: http://www.economyconfer.com.ua/full_article/716/. (дата звернення: 10.03.2019).
- 32.Скрипник М.І., Григоревська О.О., Радіонова Н.Й. Удосконалення організації і методики аудиту виробничих запасів на підприємстві. Київський національний університет технологій та дизайну, 2016. №2-3. С 35. URL: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/viewFile/91702/87601>. (дата звернення: 18.04.2019).
- 33.Теоретичні аспекти удосконалення організації обліку виробничих запасів. Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2015. Том 19. № 3. С. 12-16.
- 34.Шляхи вдосконалення методів оцінки вибуття виробничих запасів / За ред. Очеретько Л. М., Пальцева М. В. Сталий розвиток економіки. 2014. № 2. С. 141-147. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sre_2014_2_22. (дата звернення: 20.01.2019).